

C/2024/2487

23.4.2024

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zapobiegania stratom granulatu z tworzyw sztucznych w celu ograniczenia zanieczyszczenia mikrodrobinami plastiku”

[COM(2023) 645 final – 2023/0373 (COD)]

(C/2024/2487)

Sprawozdawca: **András EDELÉNYI**

Współsprawozdawczyni: **Maria NIKOLOPOULOU**

Wniosek o konsultację	Parlament Europejski, 23.11.2023 Rada, 6.12.2023
Podstawa prawna	Art. 192 ust. 1 i art. 304 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
Sekcja odpowiedzialna	Sekcja Rolnictwa, Rozwoju Wsi i Środowiska Naturalnego
Data przyjęcia przez sekcję	25.1.2024
Data przyjęcia na sesji plenarnej	14.2.2024
Sesja plenarna nr	585
Wynik głosowania (za/przeciw/wstrzymało się)	162/0/0

1. Wnioski i zalecenia

Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny (EKES):

1.1. **Zgadza się** z wnioskiem Komisji w sprawie uregulowania procesów związanych z granulatem mikrodrobin plastiku oraz emisji granulatu, a także ograniczenia niebezpiecznych zanieczyszczeń w tym szczególnym obszarze niezamierzonego uwalniania cząstek pierwotnych we wszystkich ich postaciach. Zasadniczo popiera ten wniosek. Na inicjatywę tę czekano już od dłuższego czasu; jest ona wykonalna pod względem społeczno-ekonomicznym, proporcjonalna i akceptowana przez większość zainteresowanych stron.

1.2. Zwraca uwagę na pilną potrzebę opracowania ustandaryzowanej **metodyki** śledzenia i właściwego szacowania strat granulatu mikrodrobin plastiku w całym łańcuchu dostaw. Mogłoby to umożliwić oszacowanie emisji i monitorowanie postępów w realizacji wyznaczonego celu środowiskowego, jakim jest ograniczenie emisji o 30 % do 2030 r., chociaż niektóre środki, które są zbyt elastyczne i zbyt łagodne, mogą zaszkodzić osiągnięciu wyznaczonych celów.

1.3. Zaleca, aby rozszerzono **zakres** rozporządzenia na przewoźników, przewidując łagodniejsze wymogi wyłącznie dla mikroprzedsiębiorstw. Ponadto UE powinna dostosować się do procesu legislacyjnego Międzynarodowej Organizacji Morskiej (IMO). Jeżeli IMO nie przedstawi żadnych przepisów do połowy 2026 r., Komisja powinna rozważyć przepisy, które należy wdrożyć w odniesieniu do wewnątrzunijnego transportu morskiego, a także stworzenie podstaw do rozwiązania drugorzędowego problemu mikrodrobin plastiku dotyczącego opon, farb, wyrobów włókienniczych, geotekstyliów i kapsulek detergentowych.

1.4. Jeśli chodzi o aspekty związane z ochroną środowiska i ludzi, sugeruje, aby w rozporządzeniu zwrócić uwagę na obszary **geograficzne** – jako potencjalne punkty interwencji w celu łagodzenia/ograniczenia zanieczyszczenia – które są najbardziej narażone na emisje mikrodrobin plastiku, takie jak (zaludnione) obszary, na których znajdują się instalacje produkcyjne, punkty ponownego załadunku logistycznego, obszary składowania, porty i sieci drogowe, a także wszystkie rozproszone źródła emisji niezależnie od uwalnianych ilości.

1.5. Podkreśla potrzebę zwiększenia częstotliwości **weryfikacji** zgodności i wprowadzenia śródkresowego przeglądu prawodawstwa w celu oceny jego skuteczności oraz w celu dokonania przeglądu i, w razie potrzeby, dopracowania limitu ilości dla procesów związanych z granulatem, określonego w mniej rygorystycznych wymogach regulacyjnych przewidzianych dla mikroprzedsiębiorstw i małych przedsiębiorstw. Zanieczyszczenie będzie w dalszym ciągu występowało, o ile nie ustali się limitu strat granulatu najlepiej na poziomie zerowym lub bliskim zeru, i istnieje ryzyko, że niektóre przedsiębiorstwa będą próbowały nieuczciwie wykorzystać deklarację ilości do obchodzenia bardziej rygorystycznych przepisów.

1.6. Ostrzega, że szybko rosnąca produkcja pierwotnego i pochodzącego z recyklingu granulatu z tworzyw sztucznych coraz bardziej utrudnia łagodzenie skutków jego stosowania. W związku z tym należy przyspieszyć wysiłki na rzecz **wdrażania** i egzekwowania zgodności z rozporządzeniem.

1.7. Odnotowuje, że z wyjątkiem sektorów ekologicznych nie istnieje duże zapotrzebowanie na dodatkowych pracowników, lecz należy zwiększyć poziom świadomości i wykszolenia **siły roboczej**. Ponadto trzeba wzmocnić aspekty bezpieczeństwa i higieny pracy zarówno w nowych procesach, jak i w procesach recyklingu. Zasadnicze znaczenie ma zapewnienie przez Komisję szczególnego, odpowiednio dostosowanego wsparcia metodologicznego i finansowego.

1.8. Wskazuje, że należy wziąć pod uwagę **międzynarodowe** aspekty rozporządzenia, aby zapewnić równe warunki działania w konkurencyjnym środowisku między podmiotami z UE przestrzegającymi przepisów a podmiotami z państw trzecich.

1.9. Podkreśla, że ze względu na brak solidnych danych opartych na dowodach należy zintensyfikować działania naukowo-**badawcze**, przede wszystkim w celu zrozumienia szkodliwego wpływu, jaki na **zdrowie** człowieka i zdrowie ekologiczne wywierają zanieczyszczenie granulatem mikrodrobin plastiku, przepływy materiałów i emisje w całym łańcuchu oraz wtórne i niezamierzone uwolnienia mikrodrobin plastiku, zarówno skoncentrowane, jak i rozproszone. Mogłoby to stanowić podstawę aktów prawnych, które byłyby dostosowane do potrzeb.

1.10. Zwraca uwagę, że wytyczne dla podmiotów gospodarczych dotyczące zastosowanego wyposażenia i procesów mających na celu opracowanie wymaganych ocen ryzyka są dość ogólne, i sugeruje, aby dokonać przeglądu najlepszych dostępnych technik (BAT) w celu uwzględnienia granulatu i ponownie rozważyć dostosowanie wymogów dla przewoźników do wymogów dla podmiotów gospodarczych nie później niż podczas śródkresowego przeglądu rozporządzenia.

2. Streszczenie

2.1. Problemy związane z mikrodrobinami plastiku

2.1.1. **Mikrodrobiny plastiku** to stałe cząstki tworzyw sztucznych, zwykle mniejsze niż 5 mm, składające się z mieszanin **polimerów** i dodatków funkcjonalnych. Szacuje się, że rocznie w UE/EOG jest wykorzystywanych ok. **60 mln ton** mikrodrobin plastiku ⁽¹⁾.

2.1.2. Mikrodrobiny plastiku mogą mieć **pochodzenie** pierwotne lub wtórne, a ich stosowanie i **emitowanie** do środowiska może mieć charakter zamierzony lub niezamierzony.

Tabela

Matryca pochodzenia a matryca przeznaczenia zanieczyszczeń mikro- i nanodrobinami plastiku ⁽²⁾

Pochodzenie	Przeznaczenie	
	Zamierzone	Niezamierzone
Pierwotne	Kapsułki Torf sztuczny Kosmetyki, artykuły gospodarstwa domowego Cząstki uwalniane z produktów do eksfoliacji itp.	Granulat z tworzyw sztucznych (produkcja pierwotna i oparta na recyklingu)

⁽¹⁾ Plastics – the fast Facts 2023, <https://plasticseurope.org/wp-content/uploads/2023/10/Plasticsthefastfacts2023-1.pdf>.

⁽²⁾ Kiran, B.R., Kopperi, H. & Venkata Mohan, S. *Micro/nano-plastics occurrence, identification, risk analysis and mitigation: challenges and perspectives*. Rev Environ Sci Biotechnol 21, 169–203 (2022), <https://doi.org/10.1007/s11157-021-09609-6>.

Pochodzenie	Przeznaczenie	
	Zamierzone	Niezamierzone
Wtórne	Nie dotyczy	<p>Cząstki pochodzące ze ścierania opon/asfaltu</p> <p>Cząstki z tekstyliów</p> <p>Cząstki pochodzące z farb (farba złuszczone, zużyta, gruntująca, ścierna itp.)</p> <p>Towary z tworzyw sztucznych (zużyte, zdegradowane)</p>

Powyższe trzy segmenty należy rozpatrywać oddzielnie pod względem prawodawstwa, ponieważ mają różnych użytkowników, różne cykle życia, odmienne wymogi pod względem potencjalnego zapobiegania, a także odmienne punkty interwencji, podmioty i narzędzia.

2.1.3. Ranking **wszystkich niezamierzonych** uwolnień mikrodrobin plastiku według wielkości i ich rozłożenia ulega gwałtownym zmianom z biegiem czasu, ponieważ nowe wyniki często pokazują różne wielkości i bardzo duże szacunkowe odchylenia: Całkowite emisje z sześciu głównych źródeł wynoszą od 800 000 do 1 800 000 ton (90 % całości) ⁽³⁾.

2.1.4. Problemy z mikrodrobinami plastiku: według streszczenia odnośnej opinii naukowej Grupy Głównych Doradców Naukowych przy Komisji Europejskiej *Zagrożenia dla środowiska i zdrowia związane z zanieczyszczeniem mikrodrobinami plastiku* mikrodrobiny plastiku można znaleźć w powietrzu, wodzie i glebie, gdzie mogą utrzymywać się w środowisku, przenikać do łańcucha żywnościowego i gromadzić się w organizmach żywych. Ponadto mikrodrobiny plastiku mogą pełnić rolę substratów dla zanieczyszczeń biologicznych i chemicznych, a tym samym potencjalnie służyć jako mające duży zasięg wektory zanieczyszczeń w środowisku ⁽⁴⁾. Ciągłe uwalnianie mikrodrobin plastiku z wielu rozproszonych źródeł emisji skutkuje pseudotrwałością mikrodrobin plastiku w środowisku i ich powszechnym występowaniem z powodu rozproszenia źródeł zanieczyszczeń. Trzeba kontynuować badania nad ostrym narażeniem na wysokie stężenie mikrodrobin plastiku, narażeniem długoterminowym i nad długofalowymi skutkami pseudotrwałości mikrodrobin plastiku w środowisku. Należy na te kwestie zwrócić szczególną uwagę, ponieważ wciąż nie wiemy, jak **szkodliwe mogą one być dla zdrowia ludzkiego i dla środowiska** ⁽⁵⁾.

2.1.5. W związku z tym **zaleca się** zarówno **zapobieganie** zanieczyszczeniu mikrodrobinami plastiku, jak i **ograniczenie** tego zanieczyszczenia poprzez środki prawne skierowane na najbardziej zanieczyszczające produkty, podejmowanie działań wykonalnych pod względem politycznym i społeczno-ekonomicznym oraz promowanie badań nad mikrodrobinami plastiku i standaryzacji metodyki szacowania, zgodnie z zasadą ostrożności ⁽⁶⁾.

2.2. Granulaty mikrodrobin plastiku

2.2.1. **Zakres, definicja:** zgodnie z ISO/TC 61 Tworzywa sztuczne „granulat z tworzyw sztucznych” oznacza małą masę preformowanego materiału do formowania, cząstek stałych zawierających polimer, do których być może wprowadzono dodatki, o stosunkowo jednolitych wymiarach w danej partii bez względu na ich kształt i wygląd.

2.2.2. **Wolumen strat granulat:** z szacunków wynika, że w 2019 r. w UE straty granulat, które **trafiły do środowiska**, wyniosły od 52 140 ton do 184 290 ton ⁽⁷⁾.

⁽³⁾ Obecne inicjatywy UE na rzecz zapobiegania mikrodrobinom plastiku w środowisku – Werner Bosmans Team leader „Plastics”, DG ds. Środowiska, 9 marca 2023 r., https://bmbf-plastik.de/sites/default/files/2023-03/Bosmans_EU_initiatives_MP.pdf.

⁽⁴⁾ <https://www.pops.int/TheConvention/POPsReviewCommittee/Meetings/POPRC17/POPRC17Followup/tabid/9096/ctl/Download/mid/25661/Default.aspx?id=4&ObjID=30809>

⁽⁵⁾ Komisja Europejska, Dyrekcja Generalna ds. Badań Naukowych i Innowacji, Grupa Głównych Doradców Naukowych, opinia naukowa na temat zanieczyszczeń mikrodrobinami plastiku, Urząd Publikacji Unii Europejskiej, 2021 r., <https://data.europa.eu/doi/10.2777/554917>.

⁽⁶⁾ <https://www.pops.int/TheConvention/POPsReviewCommittee/Meetings/POPRC17/POPRC17Followup/tabid/9096/ctl/Download/mid/25661/Default.aspx?id=4&ObjID=30809>.

⁽⁷⁾ Dokument roboczy służb Komisji, sprawozdanie z oceny skutków, SWD(2023) 332 final.

2.2.3. **Źródła granulatu:** surowce przemysłowe z tworzyw sztucznych mają różne formy, w tym **granulat, płatki, proszki i płyny**, zwane łącznie „przedprodukcyjnym granulatem z tworzyw sztucznych”, ponieważ nie stają się produktami końcowymi dla odbiorców końcowych. Granulat może dostać się do środowiska poprzez straty występujące na każdym etapie jego łańcucha dostaw: produkcja (pierwotna lub oparta na recyklingu), przetwarzanie, transport, dystrybucja, inne operacje logistyczne, gospodarowanie odpadami itp. Dlatego też przeciwdziałanie stratom granulatu wyraźnie wymaga podejścia opartego na łańcuchu dostaw⁽⁸⁾.

2.2.4. **Emisje granulatu:** szacuje się, że straty występują w większym stopniu w instalacjach **przetwarzania i recyklingu** (0,02 %-0,06 % całkowitego przetworzonego lub poddanego recyklingowi wolumenu) niż w instalacjach **produkcyjnych** (0,01 %-0,03 % całkowitego wolumenu produkcji) – a w jeszcze większym stopniu podczas operacji **transportowych i logistycznych** (0,03 %-0,12 %). Zainteresowane strony w większości zgadzają się co do tego, że straty wynikają z niewłaściwego postępowania z granulatami⁽⁹⁾.

2.3. Dziedzina prawodawstwa

2.3.1. **Działania dobrowolne:** Operation Clean Sweep (**OCS**) rozpoczęto w USA i od 30 lat projekt ten jest rozwijany przez przemysł. Pomaga w rozwiązaniu problemu wycieku granulatu dzięki zbiorowemu uczeniu się. W 2022 r. Europejskie Stowarzyszenie Przetwórców Tworzyw Sztucznych i Plastic Europe opracowały **system certyfikacji OCS**, do którego należy obecnie 2800 członków⁽¹⁰⁾. Podobnie ukierunkowane narzędzie przyjęto w ramach konwencji OSPAR dla środowiska morskiego⁽¹¹⁾. Wniosek Komisji opiera się na tych praktycznych doświadczeniach.

2.3.2. **Prawodawstwo dotyczące mikrodrobin plastiku:** obszar ten jest objęty głównie dyrektywami mającymi na celu ograniczenie emisji z **transportu i ucieczki** do wód, ścieków i powietrza⁽¹²⁾.

2.3.3. **Wtórne mikrodrobiny plastiku:** bieżące inicjatywy koncentrują się na opracowaniu ustawodawstwa **dostosowanego** do różnych źródeł wtórnych i niezamierzonych uwolnień mikrodrobin plastiku. Obecnie Komisja skupia się na pierwotnych granulatach z tworzyw sztucznych (zob. też obowiązek corocznego zgłaszania strat granulatu na podstawie rozporządzenia REACH⁽¹³⁾), podczas gdy wtórne, niezamierzone uwalnianie mikrodrobin plastiku, jak np. z farb, tekstyliów, geotekstyliów, opon i detergentów w kapsułkach, jest uregulowane częściowo (zob. Euro 7 dla opon i rozporządzenie w sprawie ekoprojektu dla zrównoważonych produktów⁽¹⁴⁾ odnośnie do wyrobów włókienniczych i farb⁽¹⁵⁾). EKES opracował niedawno odpowiednie opinie na ten temat⁽¹⁶⁾.

2.3.4. **Uregulowania dotyczące granulatu:** wniosek ma na celu **ograniczenie strat granulatu w środowisku** i doprowadziłby do spadku o 54–74 % w porównaniu z poziomem bazowym, co odpowiada **6 % redukcji całkowitej ilości** niezamierzonych uwolnień mikrodrobin plastiku. Zgodnie z wyznaczonym przez Komisję **ogólnym celem ograniczenia** emisji mikrodrobin plastiku uwalnianych do środowiska **o 30 %** wniosek ma pomóc w **zachowaniu ekosystemów i różnorodności biologicznej, zmniejszeniu potencjalnego wpływu na zdrowie i zapewnieniu korzyści dla lokalnej działalności gospodarczej**.

⁽⁸⁾ <https://www.pops.int/TheConvention/POPsReviewCommittee/Meetings/POPRC17/POPRC17Followup/tabid/9096/ctl/Download/mid/25661/Default.aspx?id=4&ObjID=30809>.

⁽⁹⁾ <https://www.pops.int/TheConvention/POPsReviewCommittee/Meetings/POPRC17/POPRC17Followup/tabid/9096/ctl/Download/mid/25661/Default.aspx?id=4&ObjID=30809>.

⁽¹⁰⁾ Dobrowolny i bezpłatny program Operation Clean Sweep (OCS), <https://www.opcleansweep.eu/>.

⁽¹¹⁾ <https://www.ospar.org/documents?d=46269>.

⁽¹²⁾ Obecne inicjatywy UE na rzecz zapobiegania mikrodrobinom plastiku w środowisku – Werner Bosmans Team leader „Plastics”, DG ds. Środowiska, 9 marca 2023 r., https://bmbf-plastik.de/sites/default/files/2023-03/Bosmans_EU_initiatives_MP.pdf.

⁽¹³⁾ Rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH), utworzenia Europejskiej Agencji Chemikaliów, zmieniające dyrektywę 1999/45/WE oraz uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 793/93 i rozporządzenie Komisji (WE) nr 1488/94, jak również dyrektywę Rady 76/769/EWG i dyrektywy Komisji 91/155/EWG, 93/67/EWG, 93/105/WE i 2000/21/WE (Dz.U. L 396 z 30.12.2006, s. 1).

⁽¹⁴⁾ COM(2022) 142 final.

⁽¹⁵⁾ Obecne inicjatywy UE na rzecz zapobiegania mikrodrobinom plastiku w środowisku – Werner Bosmans Team leader „Plastics”, DG ds. Środowiska, 9 marca 2023 r., https://bmbf-plastik.de/sites/default/files/2023-03/Bosmans_EU_initiatives_MP.pdf.

⁽¹⁶⁾ Dz.U. C 62 z 15.2.2019, s. 280; Dz.U. C, C/2024/888, 6.2.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/888/oj>; Dz.U. OJ C 146 z 27.4.2023, s. 35; Dz.U. C 443 z 22.11.2022, s. 130.

2.3.5. Jak pokazały konsultacje, zainteresowane strony preferują mniej rygorystyczne wymogi dla mikroprzedsiębiorstw i małych przedsiębiorstw oraz innych przedsiębiorstw wykorzystujących mniej niż 1 000 ton rocznie, wraz z odstępstwami od corocznej wewnętrznej oceny i zewnętrznej certyfikacji. Skoro – jak ocenia Komisja – 12,5 % największych podmiotów wykorzystuje 80 % wszystkich granulatów, podejście to ma zagwarantować odpowiednie łagodzenie potencjalnego wpływu na działalność mniejszych podmiotów oraz zapewnić proporcjonalną równowagę między ich zdolnościami w zakresie przestrzegania przepisów, złożonymi potrzebami w zakresie zasobów (czasowymi, ludzkimi i finansowymi) i wielowymiarowymi korzyściami/zyskami (środowiskowymi, zdrowotnymi, związanymi z różnorodnością biologiczną, gospodarczymi).

3. Uwagi ogólne

3.1. EKES zasadniczo **zgadza się** z proponowanym rozporządzeniem i **popiera** je ponieważ:

- Jest to **niezbędny, wykonalny i pragmatyczny** krok w kierunku osiągnięcia celu planu działania na rzecz eliminacji zanieczyszczeń do 2030 r. ⁽¹⁷⁾
- Wniosek opiera się na **30-letnich doświadczeniach** związanych z dobrowolnym programem **OCS**, dostosowując i przekształcając jego komponenty w bardziej efektywny format regulacyjny ⁽¹⁸⁾.
- Jest zgodny z najnowszymi **ustaleniami naukowymi** i zaleceniami Grupy Głównych Doradców Naukowych, a także zawiera wyważone priorytety i wskazuje kluczowe obszary dalszych postępów ⁽¹⁹⁾.
- Wniosek uwzględnia wyniki **sprawdzianu konkurencyjności i kontroli mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw (MMŚP)**.
- Zajęto się zanieczyszczeniami spowodowanymi pierwotnymi źródłami uwalniania granulatu z tworzyw sztucznych, które **łatwiej jest zdefiniować i które można oddzielić** od wszystkich innych, bardziej złożonych, wtórnych i niezamierzonych uwolnień, dzięki czemu możliwe są natychmiastowe działania przynoszące wymierne rezultaty.
- Wniosek jest ukierunkowany na łańcuch wartości **pierwotnych źródeł granulatu przedprodukcyjnego**, który obejmuje ograniczoną liczbę podmiotów przemysłowych bardziej świadomych tego problemu. Podejście to pozwala na skuteczniejsze i bardziej ukierunkowane prawodawstwo pomagające uniknąć złożoności, tj. ograniczeń czasowych i znacznych zasobów, badań naukowych, budowania zdolności i szeroko zakrojonej koordynacji legislacyjnej niezbędnej do uregulowania kolejnych etapów funkcjonalnego łańcucha wartości produktów – „użytkowania”, „końca przydatności do użycia” i „recyklingu” – wraz z powodowanymi przez nie wtórnymi emisjami, w których to etapach uczestniczy duża liczba konsumentów, dalszych podmiotów i organów publicznych ⁽²⁰⁾.
- Większość strat granulatu można przypisać słabościom **zarządzania** przepływem materiałów. Istnieje dobry poziom **porozumienia** i poparcia dla proponowanej wersji ze strony zdecydowanej większości zainteresowanych podmiotów ⁽²¹⁾ dzięki licznym konsultacjom z nimi oraz ocenom skutków. Ze względu na cechy tego segmentu, tj. fakt, że największe straty występują w sektorze transportu, wskazane może być włączenie przewoźników – z wyjątkiem mikroprzedsiębiorstw – do zakresu stosowania i zmniejszenie o połowę limitu ilości z myślą o mniej rygorystycznych wymogach dla tego sektora.

⁽¹⁷⁾ Plan działania UE na rzecz eliminacji zanieczyszczeń wody, powietrza i gleby (COM(2021) 400 final).

⁽¹⁸⁾ Dobrowolny i bezpłatny program Operation Clean Sweep (OCS), <https://www.opcleansweep.eu/>.

⁽¹⁹⁾ Komisja Europejska, Dyrekcja Generalna ds. Badań Naukowych i Innowacji, *Zagrożenia dla środowiska i zdrowia związane z zanieczyszczeniem mikrodrobinami plastiku*, Urząd Publikacji Unii Europejskiej, 2019, <https://data.europa.eu/doi/10.2777/65378;https://www.pops.int/TheConvention/POPsReviewCommittee/Meetings/POPRC17/POPRC17Followup/tabid/9096/ctl/Download/mid/25661/Default.aspx?id=4&ObjID=30809>.

⁽²⁰⁾ Kiran, B.R., Kopperi, H. & Venkata Mohan, S. *Micro/nano-plastics occurrence, identification, risk analysis and mitigation: challenges and perspectives*. Rev Environ Sci Biotechnol 21, 169–203 (2022). <https://doi.org/10.1007/s11157-021-09609-6>.

⁽²¹⁾ Dokument roboczy służb Komisji (SWD(2023) 333 final).

3.2. EKES z zadowoleniem przyjmuje fakt, że we wniosku uwzględniono duży podsektor **recyklingu mechanicznego**, który jest najszybciej rozwijającym się źródłem granulatu mikrodrobin plastiku, a tym samym emisji. W związku z tym niezbędne są lepsze oddzielanie tworzyw sztucznych podczas zbierania odpadów oraz ulepszone procesy **sortowania** w celu przejścia od mieszanego mechanicznego downcyklingu do recyklingu związanego z utrzymywaniem wartości ⁽²²⁾.

3.3. Należy zwiększyć wysiłki i inwestycje w celu przyspieszenia **badań** i stworzenia kompleksowej, ilościowej bazy wiedzy na temat **cyklu życia**, wytwarzania, ścieżek i akumulacji **innych** wtórnych, **niezamierzonych** uwolnień zdegradowanych cząstek mikrodrobin plastiku, w tym biodegradowalnych. Po przeprowadzeniu ocen skutków, z określeniem najlepszych punktów zapobiegania i łagodzenia skutków, należy podjąć decyzję co do tego, które instrumenty polityczne i rodzaje przepisów najlepiej nadają się do dalszego rozwiązania problemu emisji mikrodrobin plastiku.

3.4. **Odchylenia** szacowanego wolumenu, wskaźników emisji i akumulacji oraz złożone zintegrowane koszty/korzyści społeczno-gospodarcze (lub inwestycje/zyski) działań łagodzących są niezwykle rozproszone: minimalne-maksymalne wskaźniki wynoszące od 1:3 do 1:8 są zbyt szerokie. Utrudnia to ukierunkowanie działań oraz pomiar i monitorowanie postępów.

3.5. Zasadnicze znaczenie ma opracowanie **znormalizowanej** metodyki szacowania strat granulatu, częściowo ze względu na trudności w określeniu, kim jest „zanieczyszczający”, w celu właściwego stosowania zasady „zanieczyszczający płaci”. Normalizacja będzie wymagała rozważań sektorowych, aby uwzględnić różne wielkości w przeliczeniu na zastosowanie. Będzie to miało kluczowe znaczenie dla zapewnienia porównywalności, monitorowania postępów, ukierunkowania działań na podmioty i zapewnienia opłacalności. Jeśli chodzi o monitorowanie, biorąc pod uwagę wzrost rocznej ilości strat granulatu, kluczowe znaczenie ma roczna **sprawozdawczość** na podstawie rozporządzenia REACH.

3.6. **Analiza przepływu materiałów (MFA)** jest najbardziej obiecującym modelem – wykorzystywanym również przez Wspólne Centrum Badawcze Komisji Europejskiej – opisującym i szacującym pełne przeznaczenie komponentów zanieczyszczających środowisko. Opracowanie metod pobierania próbek i metod analitycznych oraz gromadzenie dalszych danych doświadczalnych ma kluczowe znaczenie dla zapewnienia dokładności MFA ⁽²³⁾. Zaleca się określenie docelowej wielkości strat, najlepiej równej zeru lub jak najniższej, obok kryteriów dla MŚP, aby uzasadnić przestrzeganie mniej rygorystycznych wymogów regulacyjnych.

3.7. EKES **ostrzega**, że zgodnie z najnowszymi dowodami naukowymi **akumulacja** zanieczyszczeń jest najwyższa w glebie, a następnie w wodach kontynentalnych i na obszarach morskich, mimo że uwaga społeczeństwa koncentrowała się na tych ostatnich. Zaleca skupienie się w równym stopniu na wszystkich obszarach.

3.8. **Przywóz** granulatu spoza UE należy poddać starannemu przeglądowi, aby zapewnić takie same warunki dla wszystkich zainteresowanych stron z sektora przemysłu, a tym samym równe warunki działania podmiotom gospodarczym z UE.

3.9. Transport morski granulatu zasługuje na większą uwagę ze względu na jego szczególne trasy, technologie i warunki transferu. EKES zaleca, by Komisja w dalszym ciągu wspierała bieżące prace IMO, które zmierzają do sporządzenia międzynarodowego prawodawstwa. Jeżeli do połowy 2026 r. Międzynarodowa Organizacja Morska nie zapewni przepisów, prawodawstwo w sprawie transportu morskiego może zostać wdrożone wyłącznie odnośnie do żeglugi wewnątrzunijnej z zachowaniem bardzo dużej ostrożności, jeśli chodzi o warunki techniczne dotyczące metod przewozu granulatu, obchodzenia się z nim i jego pakowania. Istniejące dobre praktyki, takie jak w przypadku projektu dotyczącego portu w Antwerpii ⁽²⁴⁾, powinny być szeroko rozpowszechniane.

⁽²²⁾ Komisja Europejska, Wspólne Centrum Badawcze, Amadei, A., Ardente, F., *Modelling plastic flows in the European Union value chain – Material flow analysis of plastic flows at sector and polymer level towards a circular plastic value chain*, Urząd Publikacji Unii Europejskiej, 2022, <https://data.europa.eu/doi/10.2760/66163>.

⁽²³⁾ Dobrowolny i bezpłatny program Operation Clean Sweep (OCS), <https://www.opcleansweep.eu/>; A.E. Schwarz, S.M.C. Lensen, E. Langeveld, L.A. Parker, J.H. Urbanus: Plastics in the global environment assessed through material flow analysis, degradation and environmental transportation, *Science of The Total Environment*, Volume 875, 2023, 162644, ISSN 0048-9697, <https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2023.162644>.

⁽²⁴⁾ <https://safety4sea.com/port-of-antwerp-to-launch-zero-pellet-loss-innovation-challenge/>.

4. Uwagi szczegółowe

4.1. Aspekty dotyczące pracy

4.1.1. Zapewnienie zgodności z nowym rozporządzeniem będzie wymagać dodatkowych zasobów ludzkich i **nowych profili zawodowych**, których liczbę Komisja oszacowała na ok. 4 000 ekwiwalentów pełnego czasu pracy (EPC). Będzie to miało wpływ na **podział** między pracownikami fizycznymi, umysłowymi, pracownikami w sektorach ekologicznych i pracownikami technicznymi w ramach nowej siły roboczej.

4.1.2. Zasadnicze znaczenie ma **podnoszenie** świadomości oraz zwiększanie specjalistycznych umiejętności i zaangażowania **całej siły roboczej**. Planowane wsparcie techniczne ze strony Komisji jest pożądane i musi być dostosowane do obszarów funkcjonalnych danych pracowników.

4.1.3. Należy dokładnie zbadać potencjalny wpływ rozporządzenia na **bezpieczeństwo i higienę pracy**. Kwestie te należy uwzględnić podczas przeglądu i zmiany procesów pracy i warunków pracy.

4.2. Zarządzanie systemem i gospodarka

4.2.1. Nowe **koszty administracyjne i koszty egzekwowania** ponoszone przez właściwe organy krajowe i unijne mogą być stosunkowo umiarkowane, z wyjątkiem kosztów certyfikacji w zależności od liczby certyfikatów ⁽²⁵⁾. Jednak bez odpowiedniego wsparcia i koordynacji ze strony Komisji Europejskiej podnoszenie świadomości, budowanie zdolności i szkolenia dla wszystkich zainteresowanych stron, zwłaszcza siły roboczej, w celu zapewnienia skutecznego systemu zgodności i weryfikacji mogą stanowić większe wyzwanie, niż oczekiwano.

4.2.2. Jeśli chodzi o lepsze wymogi dla MŚP, to – skoro samodzielna sprawozdawczość i samooceny są mniej skuteczne niż niezależne kontrole zewnętrzne – zaleca się, aby wszystkie organy państw członkowskich zwiększyły **częstotliwość** kontroli środowiskowych. EKES podkreśla, że konieczne jest wzmocnienie kontroli zewnętrznych i przeprowadzenie śródkresowego przeglądu omawianego prawodawstwa w celu uwzględnienia potencjalnych nowych ustaleń naukowych i luk we wdrażaniu.

4.2.3. Coraz większy wolumen **przywozu** granulatu pozwoli zmniejszyć źródła emisji z produkcji, ale zwiększy straty z segmentu łańcucha dostaw granulatu związanego z transportem i konwersją.

4.3. **Środki dotyczące granulatu** wydają się opierać na wielkości, technologii i na kryteriach państw członkowskich, które są dość **elastyczne**, a zatem nakładają większą odpowiedzialność na właściwe organy. Ze względu na brak standardowej metodyki nie ma wymogów dotyczących maksymalnych dopuszczalnych strat. Pilnie potrzebne są przegląd i aktualizacja przepisów dotyczących najlepszych dostępnych technik (BAT) zarówno odnośnie do produkcji, jak i przewozu.

4.4. Podmioty gospodarcze są zobowiązane do opracowania planów **oceny ryzyka** zgodnie z załącznikami do wniosku Komisji, ale przedstawione wytyczne są zbyt ogólne. Ponadto przewoźnicy – z wyjątkiem mikroprzedsiębiorstw – powinni zostać włączeni w zakres wymogu przeprowadzania ocen ryzyka. **Ponadto** należy uwzględnić **środki bezpieczeństwa**, w przypadku gdy pracownicy zajmują się wyciekami i oczyszczaniem granulatu.

4.5. Należy zwrócić uwagę na lokalizacje **narażone** na skoncentrowane emisje, takie jak obszary leżące w pobliżu instalacji, punkty logistyczne, węzły transportowe, drogi i przeprawy wykorzystywane do transportu granulatu.

Bruksela, dnia 14 lutego 2024 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Oliver RÖPKE

⁽²⁵⁾ Analiza kosztów i korzyści środków z zakresu polityki ograniczających niezamierzone uwalnianie mikrodrobin plastiku, 21 marca 2022 r. – warsztaty zainteresowanych stron; https://microplastics.biois.eu/EC_ENV_Unintentional_Microplastics_Workshop_3_old_sources.pdf.